

ГРОМАДСЬКА СПІЛКА
ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ
«НАЦІОНАЛЬНА АСАМБЛЕЯ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ УКРАЇНИ»

ЄДРПОУ 26114037, тел. 044-279-61-82/74, 044-279-61-17,
вул. Рейтарська, 8/5а, м. Київ, 01054, к.110, e-mail: office-naiu@ukr.net, www.naiu.org.ua

від 20.06.2023 № 275/1
на № _____ від _____

**Уповноваженому Верховної
Ради України з прав людини
ЛУБІНЦЮ Д. В.**

Шановний Дмитре Валерійовичу!

ГС «ВГО «Національна Асамблея людей з інвалідністю України» за результатами розгляду проекту постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання реалізації прав потерпілих внаслідок нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання на отримання соціальних послуг», надісланого листом Мінсоцполітики від 14.06.2023 № 7833/0/2-23/54, повідомляє, що хоча Мінсоцполітики нарешті і врахувало із запізненням у зазначеному проекті нормативно-правового акта пропозиції, висловлені в листі НАІУ від 07.04.2023 № 186/1, однак у ньому наявні наступні проблемні питання:

1) Абзацом другим пункту 2 проекту постанови Кабінету Міністрів України пропонується встановити, що потерпілим внаслідок нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання (далі – потерпілі), яким до набрання чинності цією постановою згідно з висновком лікарсько-консультативної комісії або медичним висновком про здатність до самообслуговування та потребу в сторонній допомозі або відповідно до індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (у разі її складення) визначено потребу в спеціальному медичному догляді та/або постійному сторонньому догляді, та/або побутовому обслуговуванні, та/або додатковому харчуванні, та/або предметах догляду за потерпілим, проводиться виплата відшкодування витрат на соціальну послугу догляду вдома та на заходи соціальної послуги, які надаються у вигляді натуральної допомоги, з 01 січня 2023 р., а у випадку визначення такої потреби після 01 січня 2023 р. – починаючи з місяця настання права потерпілого на щомісячну страхову виплату, призначену відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування», до місяця набрання чинності цією постановою.

Разом із тим, слід зазначити, що згідно з частиною третьою статті 42 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (в редакції до 01.01.2023 року) потребу потерпілих у спеціальному медичному, постійному сторонньому догляді та побутовому обслуговуванні міг визначати лише МСЕК, а додаткове харчування призначав дієтолог чи лікар, який лікує, та затверджує МСЕК. Практика ж свідчить, що зазначені заходи також визначалися висновком лікарсько-консультативної комісії або відповідно до індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (у разі її складення), які приймалися до уваги Фондом соціального страхування.

На підставі зазначеного, в абзаці другому пункту 2:

- після слів «медичним висновком про здатність до самообслуговування та потребу в сторонній допомозі» доповнити словами «або випискою з акта огляду медико-соціальною експертною комісією (довідкою до цього акта огляду)»;
- після слів «з 01 січня 2023 р.» доповнити словами «(з урахуванням особливостей, визначених відповідно до абзацу третього цього пункту)»;
- із назви постанови Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2023 р. № 438 «Деякі питання організації забезпечення соціальними послугами з догляду та медичними послугами потерпілих внаслідок нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які їх потребують» виключити слова «послугами з догляду».

Відповідні зміни внести до всього тексту проекту нормативно-правового акту.

2) Абзацом третім пункту 2 проекту постанови Кабінету Міністрів України пропонується встановити, що у разі, якщо потерпілому виплачена компенсація за надані соціальні послуги відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2023 р. № 438 до набрання чинності цією постановою в розмірі меншому, ніж визначений абзацами третім – десятим пункту 5 постанови Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2023 р. № 438, то відшкодування витрат на необхідний догляд та на заходи соціальної послуги натуральної допомоги відповідно до абзацу другого цього пункту, проводиться у розмірі, що становить різницю між сумою такого відшкодування та сумою виплаченої компенсації.

Разом із тим, слід зазначити, що згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2023 р. № 438 на сьогодні передбачена виплата лише компенсації потерпілому, якому надаються соціальні послуги з догляду. Відшкодування потерпілому вартості заходів, необхідних для надання додаткового харчування та/або предметів догляду за потерпілим, тільки пропонується для запровадження проектом нормативно-правового акту як окремий вид компенсації соціальної послуги натуральної допомоги. Тим більше, що в абзаці дванадцятому підпункту 6 пункту 1 Змін, що вносяться до постанови Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2023 р. № 438, зазначено, що грошова компенсація соціальної послуги догляду вдома та грошова компенсації вартості заходів, необхідних для надання послуги натуральної допомоги, виплачуються одночасно, а не однією сумою.

На підставі зазначеного, в абзаці третьому пункту 2:

- слова *«відшкодування витрат на необхідний догляд та на заходи соціальної послуги натуральної допомоги відповідно до абзацу другого цього пункту, проводиться у розмірі, що становить різницю між сумою такого відшкодування та сумою виплаченої компенсації»* слід замінити словами *«відшкодування витрат на необхідний догляд проводиться відповідно до абзацу другого цього пункту у розмірі, що становить різницю між сумою такого відшкодування та сумою виплаченої компенсації, а на заходи соціальної послуги натуральної допомоги – у розмірі, що становить сумі відшкодування натуральної допомоги»*;

- із другої назви постанови Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2023 р. № 438 «Деякі питання організації забезпечення соціальними послугами з догляду та медичними послугами потерпілих внаслідок нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які їх потребують» виключити слова «послугами з догляду».

3) У пункті 3 проекту постанови Кабінету Міністрів України:

- в абзаці другому із другої назви постанови Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2023 р. № 438 «Деякі питання організації забезпечення соціальними послугами з догляду та медичними послугами потерпілих внаслідок нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які їх потребують» виключити слова «послугами з догляду»;

- в абзаці третьому із назви постанови Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2023 р. № 438 «Деякі питання організації забезпечення соціальними послугами з догляду та медичними послугами потерпілих внаслідок нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які їх потребують» виключити слова «послугами з догляду».

Відповідні зміни внести до всього тексту проекту нормативно-правового акту.

4) Абзацами 5-8 підпункту 3 пункту 1 Змін, що вносяться до постанови Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2023 р. № 438, визначено, що соціальна послуга догляду вдома надається потерпілому в один із обраних ним способів:

юридичними особами, фізичними особами-підприємцями, які є надавачами соціальних послуг або фізичною особою, яка надає соціальні послуги з догляду без провадження підприємницької діяльності на професійній основі, в порядку визначеному цією постановою;

шляхом щомісячної грошової компенсації за надання соціальної послуги догляду вдома потерпілому членом сім'ї потерпілого або іншою особою в розмірах, визначених цією постановою;

соціальна послуга натуральної допомоги надається шляхом щомісячної грошової компенсації потерпілому вартості заходів, необхідних для надання соціальної послуги натуральної допомоги.

На підставі зазначеного, вважаємо за доцільне поставити «дефіс» перед абзацами шостим-сьомим підпункту 3 пункту 1 Змін, що вносяться до постанови Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2023 р. № 438, а також в зазначених абзацах після слова «шляхом» доповнити словом «виплати».

5) В абзаці дев'ятому підпункту 3 пункту 1 Змін, що вносяться до постанови Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2023 р. № 438, оцінювання потреб потерпілого в наданні соціальних послуг для визначення необхідності надання соціальної послуги натуральної допомоги, проводиться не рідше одного разу на рік.

Разом із тим, більшості потерпілих спеціальний медичний догляд та/або постійний сторонній догляд, та/або побутове обслуговування, та/або додаткове харчування, та/або предмети догляду за потерпілим призначено пожиттєво.

На підставі зазначеного, абзац дев'ятий підпункту 3 пункту 1 Змін доповнити такими словами *«(за наявності необхідних медичних документів в особовій справі потерпілого, таке оцінювання може проводитись без його участі)»*.

6) У підпункті 6 пункту 1 Змін, що вносяться до постанови Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2023 р. № 438, не визначається, що щомісячна грошова компенсація за надання соціальної послуги догляду вдома може одночасно включати в себе відшкодування вартості за спеціальний медичний догляд, постійний сторонній догляд і побутове обслуговування або відшкодування лише за деякі із перелічених видів допомоги.

На підставі зазначеного, підпункт 6 пункту 1 доповнити абзацом восьмим такого змісту:

«Якщо встановлено, що потерпілий потребує відразу кількох видів допомоги, то оплата проводиться за кожним її видом».

7) У Змінах, що вносяться до постанови Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2023 р. № 438, не передбачається наведення визначень термінів «спеціальний медичний догляд», «постійний сторонній догляд», «побутове обслуговування», «додаткове харчування», «предмети і засоби особистої гігієни», «санітарно-гігієнічні засоби», «засоби догляду», «одяг», «взуття» та «інші предмети першої необхідності», а відтак незрозуміло як визначатиметься потреба в зазначених послугах, предметах і засобах.

На підставі зазначеного, пропонується у Змінах, що вносяться до постанови Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2023 р. № 438, навести визначення зазначених термінів, взявши їх із відповідних постанов Фонд соціального страхування.

8) У Змінах, що вносяться до постанови Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2023 р. № 438, не передбачено конкретного переліку «предметів і засобів особистої гігієни», «санітарно-гігієнічні засобів», «засобів догляду», «одягу», «взуття» та «інших предметів першої необхідності», а відтак незрозуміло які предмети і засоби необхідно відшкодовувати в межах грошової компенсації вартості заходів, необхідних для надання послуги натуральної допомоги.

Крім того, незрозуміло яке «взуття» мається на увазі, якщо ортопедичне взуття потерпілі повинні отримувати згідно з Порядком забезпечення допоміжними засобами реабілітації (технічними та іншими засобами реабілітації) осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю та інших окремих категорій населення і виплати грошової компенсації вартості за самостійно придбані такі засоби, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 5 квітня 2012 р. № 321 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. № 362).

9) У Змінах, що вносяться до постанови Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2023 р. № 438, передбачити зміни до Додатку 4 (ДОГОВІР про надання соціальних послуг з догляду на професійній основі) в частині того, що дані послуги відшкодовуються за рахунок коштів загальнообов'язкового державного соціального страхування (на сьогодні відповідні положення передбачені лише в договорі згідно з Додатком 3), а також включити Пенсійний фонд України стороною в обидва договори.

10) Доповнити проект постанови змінами до Порядку подання та оформлення документів, призначення і виплати компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду без здійснення підприємницької діяльності на професійній основі, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 жовтня 2021 р. № 1040, зазначивши, що особливості призначення і виплати компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду без здійснення підприємницької діяльності на професійній основі потерпілим визначаються Порядку організації надання деяких соціальних та медичних послуг потерпілим внаслідок нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2023 р. № 438 «Деякі питання організації забезпечення соціальними послугами з догляду та медичними послугами потерпілих внаслідок нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які їх потребують» (Офіційний вісник України, 2023 р., № 48, ст. 2641; 2023 р., № ____, ст. _____).

11) Положення проекту постанови Кабінету Міністрів України не повною мірою закріплені в Законі України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування», а тому це слід виправити.

12) Такі документи, як проект постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання реалізації прав потерпілих внаслідок нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання на отримання соціальних послуг», згідно з Конвенцією ООН про права осіб з інвалідністю, Законом України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» та Регламентом Кабінету Міністрів України повинні надсилатися на погодження до всеукраїнських громадських об'єднань осіб з інвалідністю. На жаль, цього Мінсоцполітики не дотрималось.

Просимо врахувати вищевказане під час розгляду проекту постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання реалізації прав потерпілих внаслідок нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання на отримання соціальних послуг» в Секретаріаті Уповноваженого Верховної Ради з прав людини, а також на засіданнях урядового комітету та Уряду.

Будемо вдячні, якщо наше громадське об'єднання буде повідомлено про результати розгляду даного листа.

З повагою

**Голова НАІУ,
правозахисник**

Валерій СУШКЕВИЧ